

Magyarbánhegyesi Mesevár Óvoda
és Bölcsőde
Pedagógiai Program

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	4
1.1. Az óvoda küldetésnyilatkozata.....	5
1.2. Az óvoda jövőképe.....	5
1.3. Alapelveink.....	6
1.4. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink.....	7
1.5. Óvodánk céljai a gyermekek sikeres nevelés-oktatása érdekében.....	7
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	8
2.1. Gyermekkép.....	8
2.2. Óvodakép.....	9
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	9
3.1. Egészséges életmód alakítása.....	11
3.2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	15
3.3. Anyanyelvi – értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	17
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	21
4.1. Személyi feltételek.....	21
4.2. Tárgyi feltételek.....	23
4.3. Az óvodai élet megszervezése.....	23
4.4. Az óvoda kapcsolatai.....	25
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	27
5.1. Játék.....	27
5.2. Verselés, mesélés.....	29
5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	30
5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	32
5.5. Mozgás.....	34
5.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	36
5.7. Munka jellegű tevékenységek.....	39
5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	40
6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	41
7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	47
7.1. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai teendők.....	47
7.2. Beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő gyermekek.....	48
7.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	49
7.4. Tehetséges gyermekek fejlesztése -tehetséggondozás.....	50
8. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEINK	50
9. GYERMEKVÉDELEM	52
10. ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE	52
11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	56

Intézményünk névválasztása összefüggésben áll azzal, hogy nevelőmunkánkban a mesének és játéknak kitüntetett szerepet, figyelmet szánunk.

Játékkal, mert a játék...

- **A gyermeknek a világot és az életet jelenti.**
- **Az egészséges fejlődés feltétele.**
- **A gyermek felfedező megismerésének útja.**
- **Együttműködésre tanít, gazdagítja a kapcsolatokat.**

Mesével, mert...

- **A mesével szárnyalhat a képzelet.**
- **Anyanyelven közvetíti az érzelmeket.**
- **A mese gazdagítja a szókincset.**
- **A mese tanulás és szórakozás egyszerre.**

Amikor egy kisgyermek belép a titkokat rejtő várba a pedagógus szakmai felkészültségének köszönhetően sokszínű tevékenységből, kínálatból táplálkozik a sikeres iskolai élet megkezdéséig. A szülők és pedagógusok példaértékű összefogásának köszönhetően a hagyományok, rendezvények jelentős szerepet töltenek be intézményünk életében.

Mottónk:

„Itt minden érted van, érezd jól magad!”

Ennek szellemében kívánunk dolgozni azért, hogy a kisgyermek szeressen óvodába járni, számára az óvodai élet minden napja úgy teljen el, hogy abban biztonságos, kiegyensúlyozott, nyugodt, örömteli, szeretetben teljes, élménygazdag pillanatokat éljen át.

Mesevár dal:

**„A mi óvodánk neve: Mesevár,
nálunk minden kisgyermekre játék, mese vár.**

**Kicsi vagyok én, ide járok én,
a Mesevár óvodában nagyra nővök én!”**

1. BEVEZETÉS

Óvodai Nevelési Programunk, a Tevékenység-központú óvodai nevelési program alapján íródott. A gyermek központi tevékenysége a játék. A szorgalmas hétköznapiak után az ünnepekre való játékos készülődés és az ünnepnapokat átfűtő bensőséges összetartás élménye a szocializáció melegágya, melyben fontos szerep jut az egymásra való odafigyelésnek a másság elfogadásának. Gazdasági, társadalmi válság által erősen érintett térségben élünk. Sok családnak okoz gondot a mindennapi megélhetés, a létbizonytalanság. Az óvodába érkező gyermekeken keresztül betekintést nyerhetünk a családok életébe, melyek életkörülményei az idők során egyre inkább negatív irányba változott. Ennek fő oka a munkanélküliség, valamint a megélhetési problémák. Gyermekvédelmi munkánk fő motívumai a prevenció, a segítségnyújtás, amelyre a humánus, a megértés, a támaszkodás, a szeretetpótlás jellemző. A gyermekvédelem minden óvónőnek feladata. A jövő nemzedékéért érzett felelősség körültekintő döntéshozatalt kíván az oktatásban résztvevőktől: fenntartótól, pedagógusoktól és szülőktől egyaránt. Ezért törekszünk a még jobb együttműködés kialakítására. Az eredményes munka szolgálatába kívánjuk állítani az egyéni bánásmód különböző formáit, úgy a tehetséges, mint a felzárkóztatást igénylő gyermekeknél. Célunk, hogy minden gyerek a neki megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön. Célunk megvalósítása érdekében igen nagy súlyt helyezünk a családokkal kialakított együttműködésre, valamint kiemelt feladatnak tekintjük a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek életésélyeinek javítását.

Óvodánk Békés megyében Magyarbánhegyesen a falu központjában helyezkedik el. 2018. júliustól Önkormányzat intézményeként „Magyarbánhegyesi Mesevár Óvoda és Bölcsőde” néven működünk.

Az intézmény neve: Magyarbánhegyesi Mesevár Óvoda és Bölcsőde

Magyarbánhegyes Árpád u. 48. 5667

Tel: 06-68/634 378

06-20/325 35 40

Fenntartó: Községi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala

Magyarbánhegyes Jókai u. 38. 5667

Tel: 68/480-000

06-20/955 71 79

Intézményvezető: Szász Károlyné

Az óvodai csoportok száma: 3

Férőhelyek száma: 69

OM: 201 932

1.1. Az óvoda küldetésnyilatkozata

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek élmény-gazdag környezetben az egyéni fejlődési ütemük tiszteletbetartásával önálló gondolkodású, autonóm személyiségekké váljanak. Nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, családi légkör megteremtésén keresztül, a gyermekek meglévő tapasztalatainak felhasználásával tovább alakítsuk személyiségüket, társas kapcsolataikat, viselkedési szokásaikat, nyelvi nevelésüket az integráció lehetőségének biztosításával. Olyan magatartásforma kialakítására törekszünk, amely a környezet iránti érzékenységben teljeseedik ki. Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését a más társadalomból, országból érkezett gyermekek integrálása esetén. Gyermekközpontúság, élményre épülő játékközpontúság, kommunikáció, szociális érzékenységre nevelés. Mind ez a gyermekek sokszínű tevékenységeink biztosításával kívánjuk elérni, egy olyan nevelési rendszerben, melynek feltétele a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodó optimális környezet.

1.2. Az óvoda jövőképe

Gyermekközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására irányul, biztonságos környezetével, szeretetteljes és mindenkit elfogadó családi légkörével. A gyermekek és szülők kívánságát, elégedettségét mérlegelve, a gyermek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket. A gyermekeket önálló személyiségnek fogadjuk el, akik saját ritmusukban fejlődnek. A törődő gondoskodás nyomán megtanulják saját szükségleteik

kielégítését. A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, a befogadás, az esélyteremtés az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében fontos feladatnak tekintjük:

- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozását, fejlesztését,
- tudjanak kapcsolatokat teremteni, jól kommunikálni,
- éljenek harmóniában környezetükkel és önmagukkal,
- váljanak nyitott személyiségűvé és toleránssá,
- legyenek olyan képességeknek és készségeknek birtokában, melyek lehetővé teszik számukra a világ dolgaiban való eligazodást.

Ebből következően gyermekközpontú óvodánkban a gyermeki személyiség kibontakoztatására, az iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére törekszünk, elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségének megvalósítását és az ezzel kapcsolatos előítéletek lebontását, biztosítva a szabad játék kitüntetett szerepét.

1.3. Alapelveink

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt, miközben érvényesíti a családokkal való együttműködés során a segítség családhoz illesztett megoldásait.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.
- Megvalósul az érzelmi biztonság, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör feltétele és mindenkor, minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembe vétele, szükségleteinek kielégítése.
- Az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazítjuk a pedagógiai intézkedéseket, a műveltségterületek közvetítését, a gyermekek személyiségfejlesztését és egyéni képességeinek kibontakoztatását, az egyéni bánásmód elve és az esélyegyenlőség előmozdítása alapján.
- A gyermekek folyamatos értékelése során érvényesülnek a pozitív eredmény érdekében a jutalmazás elvei és formái.

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye kapcsán megvalósul a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés és integráció.

1.4. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink

- **Értékközvetítő szemlélet:** óvodánk, mint nevelési intézmény a 3 - 7 - 8 éves gyermek személyiségének kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Számunkra érték a szeretet, egymás elfogadása, a tudás, a kultúra, az egészség, a gyermek és egymás tisztelete, elfogadása. Mindez magában hordozza az átlagtól eltérő, a másságot toleráló magatartást is. Kulturális érték az anyanyelv. Mindezekből kiindulva épít programunk a kulturális értékekre és a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra. Programunk sikerét, megvalósulásának színvonalát, vagy esetleges kudarcát is meghatározhatja az óvónők személyisége, a nevelőtestület légköre, a vezető közreműködése.
- **Óvónő személyisége, stílusa:** Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- **Változásokra nyitott környezet:** Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.
- **Közéleti tevékenység:** A társadalmi környezettel való kapcsolattartás szempontjából meghatározó szerepük van a település hagyományainak, rendezvényeinek. Az óvoda része a településnek, ezért fontos, hogy aktívan bekapcsolódjon a közéletbe.

1.5. Óvodánk céljai a gyermekek sikeres nevelés-oktatása érdekében

Célunk az egészséges gondozás, életmódra nevelés, szocializáció és kooperáció, ill. az anyanyelvi nevelés elősegítése a gyermek érzelmein át a családok aktív együttműködésével.

Azonosulunk a tevékenység-központú óvodai nevelés céljával, mely a 3-7 éves gyermek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítését vallja.

- A teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.
- Az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1. Gyermekkép

Gyermekközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására irányul, biztonságos környezetével, szeretetteljes és mindenkit elfogadó családi légkörével. Biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését és elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását. A gyermekek és szülők kívánságát, elégedettségét mérlegelve, a gyermek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket. A gyermekeket önálló személyiségnek fogadjuk el, akik saját ritmusukban fejlődnek. A törődő gondoskodás nyomán megtanulják saját szükségleteik kielégítését. Segíteni kell önmaguk megismerésében, fontosságának megtalálásában. Minden gyermek őszinte légkörre és bizalomra vágyik. Célunk, hogy a gyermekek az óvodai élet mindennapi kalandjai során társaival, a felnőttekkel, környezetével szemben váljanak:

- képessé a szeretetre, érzékennyé, őszintévé,
- birtokában legyenek olyan képességeknek és készségeknek, melyek lehetővé teszik számukra a világ dolgaiban való eligazodást,
- tudjanak kapcsolatokat teremteni, jól kommunikálni,
- éljenek harmóniában környezetükkel és önmagukkal,
- nyitott személyiségűvé és toleránssá.

2.2. Óvodakép

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek élmény-gazdag környezetben az egyéni

fejlődési ütemük tiszteletbetartásával önálló gondolkodású, autonóm személyiségekké váljanak. Nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, családi légkör megteremtésén keresztül, a gyermekek meglévő tapasztalatainak felhasználásával tovább alakítsuk személyiségüket, társas kapcsolataikat, viselkedési szokásaikat, nyelvi nevelésüket az integráció lehetőségének biztosításával. Olyan magatartásforma kialakítására törekszünk, amely a környezet iránti érzékenységben teljesebbé válik. Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését a más társadalomból, országból érkezett gyermekek integrálása esetén. Gyermekközpontúság, élményre épülő játékközpontúság, kommunikáció, szociális érzékenységre nevelés. Mind ez a gyermekek sokszínű tevékenységeink biztosításával kívánjuk elérni, egy olyan nevelési rendszerben, melynek feltétele a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodó optimális környezet.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

A szükséglet szerepe a nevelési cél érdekében:

A gyermek, fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Tudatosan alakítjuk, építjük, kombináljuk a nevelő hatásokat, ahol az elemi kooperációs és kommunikációs formák tudatos kibontakoztatására törekszünk.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- az egészséges óvodai környezet megteremtése,
- a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása,

- a gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása,
- a gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.

A tevékenységek szerepe a nevelési cél érdekében:

A 3-7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés, változás felkelti a gyermek figyelmét, és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek. Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét, tehát ezt figyelembe véve segítheti elő a tevékenységek minél szélesebb kibontakozását a csoportban. A gyermek számára a játék lehet munka is és fordítva. A közösségért végzett feladat lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése.

Óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- az óvónő modell szerepe a tevékenységekben,
- tevékenységekben, a tevékenységek által neveljük,
- többfajta tevékenység gyakorlásához biztosítjuk a megfelelő feltételeket (hely, idő, eszköz, ötlet).
- Változatos módszerek, tanulásszervezési eljárások megválasztásával építünk kíváncsiságukra.
- a tevékenység megszervezésében támaszkodjunk a gyermekek élményvilágára,
- komplexitást alkalmazva kihasználjuk a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket.
- A tevékenységek során igyekszünk beépíteni az online információszerzés lehetőségét (képek, zenék, hangok)

A képességek szerepe a nevelési cél érdekében:

Nagyon fontos szem előtt tartunk minden gyermek más-más személyiség. Természetesen, hogy a gyermekek nem érnek, fejlődnek azonos ütemben, s igen eltérőek lehetnek az adottságok sokszínűségéből adódóan a képességek. A hátrányos és halmozottan hátrányos

helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása. Figyelmünk középpontjában az egyén képességei, részképességei kerüljenek. A tevékenység szervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással. A tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés és a hátránykompenzálás az óvodai élet minden területén.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- biztosítsuk a gyermekek számára a képességeik kibontakozásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit,
- a gyermeket folyamatosan figyeljük meg, hogy tiszta képet szerezzünk meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjünk a képességek fejlesztésére,
- vegyük figyelembe a kiemelkedő képességű és részképességűek fejlődésében elmaradott gyermekeket egyéni fejlesztési terv alapján, gyakoroljunk hatást rájuk,
- minden gyermek képességét önmagához-a saját lehetőségeihez-viszonyítva igyekezzon fejleszteni.

3.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: a gyermekek egészséges életvitel – igényének alakítása, testi – lelki fejlődésük elősegítése szoros együttműködésben a családdal. Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. A gyermekek váljanak képessé testi szükségleteik önálló kielégítésére. Fontosnak tartjuk a szülők, szakemberek (védőnő, házi orvos) bevonását a hatékony fejlesztés érdekében. A gyermekek egészségének óvása, megőrzése érdekében folyamatos szűrővizsgálatokat biztosítunk a gyermekek számára (hallásvizsgálat, látásvizsgálat, ortopédiai vizsgálat, védőnői szűrővizsgálatok), hely és idő biztosításával. Ezeknek a vizsgálatoknak a célja a gyermekek testi – fejlődésbeli rendellenességeinek időben való felismerése. Feladatunk a szülő tájékoztatása a gyermek problémáiról, mindehhez nagyfokú empátia és tapintat szükséges.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek egészségének óvása és megőrzése.
- A gyermekek gondozása a betegségmegelőzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alapjainak elsajátíttatása.
- Megfelelő életritmus kialakítása az életkori sajátosságokat szem előtt tartó következetes ugyanakkor rugalmas napirend (folyamatos tízórai) és heti rend szervezésével.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetének biztosítása, jó szokások kialakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése változatos tevékenységformák biztosításával.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő időt, fokozottabb odafigyelést biztosítunk.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A **gondozás** óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a kisgyermekek szükségleteinek kielégítését, elősegíti a növekedést, fejlődést, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához. Az optimális fejlődést szolgálja az óvoda szokásrendszere, amely az egyes gyermekek adottságait figyelembe biztosítja a gyermekek fejlődését, a környezethez való alkalmazkodást. A szokások alakítását már kiscsoportban megkezdjük, hiszen a későbbiekben már az elsajátított szokásokra kell építkeznünk magasabb szinten.

A **napirend**, helyes életritmus egy állandóságot biztosít a gyermekek számára. A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra, ezért rugalmas, de a gyermekek élettani szükségleteit kielégítő napirendet tervezünk, melyben érvényesül a folyamatosság és rendszeresség. Napirendünkben a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége a szabad játék kapja. Az egyes tanulási tevékenységekre fordítható idő rugalmas a körülmények és váratlan események hatására. A tevékenységekben való elmélyüléshez biztosítjuk a nyugalmat, kiegyensúlyozott légkört, eszközöket és helyet. A mozgás és szabad

levegőn való tartózkodás évszaktól függetlenül elengedhetetlen része mindennapjainknak. Fontosnak tartjuk a téli időszakban is a szabad levegőn végzett rendszeres testmozgást, mert ezzel is a gyermek edzettségét, ellenálló képességét növeljük, valamint betegségmegelőző szerepét hangsúlyozzuk. Hangsúlyozzuk nevelő – oktató munkánk során az óvónő modell szerepét.

Étkezés mennyiségi és minőségi szokásainak alakításának az egészséges életmód kialakításánál fontos szerepe van. Mivel a gyermekek különböző szociokulturális környezetből érkeznek, így eltérő étkezési és táplálkozási szokásaik vannak. Feladatainkat nagymértékben meghatározza, és személyes példával igyekszünk lerakni a kulturált étkezés alapjait. Rászoktatjuk őket a helyes evőeszköz használatára. Személyes példánkkal mutatjuk meg hogyan kell az asztalnál ülni. A naposok megtanulják az ízléses terítés alapjait. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a gyümölcsök, zöldségek betegségmegelőző funkcióira.

Testápolási szokások gyakorlásával tudatosítjuk betegségmegelőző funkcióját és fontosságát. Folyamatosan felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy mi történhet, ha elmulasztják ezt a tevékenységet rendszeresen és igény szerint elvégezni. A testápolás terén is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között, ezért fontosnak tartjuk itt is a személyes példaadást. Fokozatosan és folyamatosan szoktatjuk őket az önálló tisztálkodásra. Megtanítjuk és gyakoroltatjuk a kézmosást, arcmosást, fogmosást, fésülködést, WC használatot.

Öltözködés - alkalmazkodás az időjáráshoz, de formálja a gyermekek igényességét és önállóságát. A gyermekek ruházata legyen kényelmes, praktikus, réteges, hogy a gyermek a nap folyamán bármikor igénye szerint fel, illetve levehesse ruháját. Minden szülő biztosít gyermeke számára váltóruhát, pizsamát, tornanadrágot, váltócipőt. A kisebbeket folyamatosan szoktatjuk az önálló öltözködésre, vetkőzésre pl: délutáni pihenés, testnevelés foglalkozás, séták. Állandóan felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy ruhadarabjaikat fordítsák ki és próbálják meg összehajtani. Rögzítjük a helyes munkafogási sorrendet, rendszeretetre neveljük őket.

Pihenés a gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges. Fontos, hogy biztosítsuk a megfelelő körülményeket. Lefekvés előtt alaposan kiszellőztetünk, tiszta és rendezett környezettel csendet és nyugalmat biztosítunk. Kedvenc meséikkel hangoljuk a

gyermeket az alvásra. Saját párnájukkal, kedvenc állataikkal álomba ringathatják magukat. A gyermekek ébresztése halk zenével történik, biztosítva elég időt számukra az ébredéshez. Akik nem igénylik az alvást azok a gyermekek csendesen és nyugodtan pihenhettek. A rendszeresség elve érvényesül ennél a tevékenységnél, így biztosítva a szervezet regenerálódását.

Edzés, mozgás szintén fontos feladat az egészség megőrzéséhez. A mindennapi testnevelés, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, testi képességeit. Fontos, hogy tevékenységek végzése közben figyeljenek egymás testi épségére. A rendszeres testedzéssel igyekszünk mozgásukat összerendezettebbé tenni. A szervezett és spontán adódó testedzések jól szolgálják mozgáskoordinációjuk fejlesztését. Sok időt töltünk az udvaron amennyiben az időjárás engedi. A szabadban töltött minél több idő is hozzájárul a gyermekek egészségének, erőnlétének fokozásához. A levegőztetés idejére is gondoskodunk a gyermekek tevékenységének megszervezéséről. Téli időszakban nagyon kedvelik és örömmel vesznek részt a közös szánkózásban, hógolyózásban és hóemberépítésben. Nyári kánikulában ügyelünk arra, hogy ne hevüljenek túl, tevékenységeiket árnyékos helyre vagy csoportszobába tervezzük. A mozgás fontos szerepet tölt be a gyermek életében, hiszen ismereteinek jelentős részét mozgásos – cselekvő manipuláló tevékenységgel szerzi. A mozgással mozgásaktivitásuk kielégítése a cél. Szervezünk közös programokat a szülőkkel pl: kirándulás és gyermeknap (közös bemelegítés, ügyességi játékok, sorversenyek szülőkkel együtt), ezzel is pozitívan befolyásoljuk a család – óvoda kapcsolatát. Mindennapi munkánk során fontos feladatunk a gyermekek testi épségének védelme, baleset megelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Napirendünk kialakításánál fontosnak tartottuk a környezet védelmére nevelést, illetve a környezetünk megóvásához kapcsolódó szokások alapjainak elsajátíttatását. A környezetkárosító tényezőket és magatartásformákat elutasítjuk. Ügyelünk arra, hogy közvetlen környezetükben vigyázzanak a berendezési tárgyakra, ne rongálják őket. Megtanítjuk őket mindezek rendeltetésszerű használatára.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok hozzásegítik a gyermekeket:

- az egészséges életvitel kialakításához,

- a helyes értékrend felépítéséhez,
- az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez,
- az életmóddal kapcsolatos tennivalók elsajátításához,
- a képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez,
- az egészséges táplálkozás: magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a baleset-megelőzés,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

3.2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, erkölcsi neveléscélja: Az óvodáskorú gyermek viselkedésének, magatartásának meghatározói az érzelmek. Ezért fontos hogy olyan otthonos légkört biztosítsunk, amelyben érzelmileg biztonságban van, valamint teremtsünk esélyt a különböző szociokulturális helyzetből érkező gyermekek számára együttműködésre és közösségi normák elsajátítására. Szeretettel fogadunk minden gyermeket. Személyiségünkkel biztonságot és nyugalmat sugárzunk. Időt, lehetőséget biztosítunk a gyermekek megismeréséhez, fejlődéséhez. Gondot fordítunk arra, hogy a gyerekek figyeljenek egymásra, érdeklődjenek egymás iránt és segítsenek egymásnak és a felnőtteknek. Segítjük, hogy a baráti kapcsolatokban a pozitív tulajdonságok hassanak a párokra. A közös tevékenységekkel, kirándulásokkal, ünnepélyekkel segítjük, hogy jó kapcsolat alakuljon ki a más csoportba járókkal is. Különösen a játékban teremtünk alkalmat a társas kapcsolatok megerősítésére. Türelmesebb várakozásra szoktatjuk őket. Napi életünk során észrevetjük a gyerekekkel a mindennapok apró csodáit, aminek örülni kell és érdemes. A gyerekekkel való jó kapcsolatunk alapja mindennemű pedagógiai munkánknak. Minden gyerekhez őszintén és szeretettel fordulunk. Személyes példamutatással segítjük, hogy a gyerekek elfogadják a máságot. A gyermek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a

szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A **beszoktatás** meghatározza a gyermek óvodához, óvónőhöz való viszonyát. A beszoktatás első feladatának a családdal egyeztetett családlátogatást tekintjük. Így találkozunk először a gyerekekkel. A fokozatosság elvét gyakoroljuk, alkalmazzuk a beszoktatás során. Kedvenc tárgyát, játékát hozhatja az óvodába alváshoz, játékhoz. Az **ünnepek**, ünnepélyek kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből. Ezek megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyerekek együvé tartozását. Vannak zárt és nyílt körű ünnepélyek. Ezeken, az ünnepélyeken a gyermek élvezi, hogy együtt ünnepelhet a családjával.

Óvodapedagógus feladatai:

- barátságos, derűs légkör kialakítása, mely biztonságérzetet ad minden gyermeknek;
- napi személyes percek biztosítása;
- követendő felnőtt viselkedési minták legyenek;
- biztosítani kell a gyermek-gyermek közötti pozitív kapcsolat kialakulását, másság elfogadását;
- a nevelési célok közvetítése során figyelembe venni a gyermek egyéni sajátosságait, differenciált bánásmód;
- felnőtt kommunikációjának, bánásmódjának és viselkedésének modell szerepe;
- érzelmek kifejezőképességének fejlesztése;
- Az érzelmi válságba került gyermekek helyzetének oldása,
- A gyermek önkifejezésének elősegítése.
- Hagyományteremtés: óvoda-család kapcsolat erősítése „Családi nap” megrendezésével.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő időt, fokozottabb odafigyelést biztosítunk, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel együttműködünk.

A közösségi nevelés célja: A gyermek én tudatának fejlődése során az óvodában társaival, felnőttekkel és a szűkebb-tágabb környezetével jó, bensőséges kapcsolat alakuljon ki, és az

együttműködés jellemezze. Esélyteremtés biztosítása a különböző szociokulturális helyzetből érkező gyermekek számára.

A közösségi nevelés területei óvodánkban: óvodán belüli tevékenységek (kezdeményezések, foglalkozások, gyermekek közös tevékenysége, beszoktatás, ünnepek, jeles napok) óvodán kívüli tevékenységek (rendezvények, kirándulások, családi napok)

Óvodán belüli megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- Barátságos, derűs légkör kialakítása.
- Anyanyelvi nevelés, kommunikáció kiemelt szerepének hangsúlyozása.
- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel.
- A közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI gyermekek beilleszkedésének segítése és a másság elfogadása a gyermeki közösségben.
- A gyermekek kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek a támogatása.
- Konfliktusmegelőzés módszereinek tudatos alkalmazása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése kooperatív együttműködéssel, differenciált bánásmóddal.
- Szociális tanulás lehetőségének kihasználása (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség) fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (frontális, mikro csoport, páros munka, egyéni munka) a segítő együttműködés, közös feladatmegoldás, csoportközösség erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes csoportokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

Óvodán kívüli megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- Átgondolt tervvel, szervezéssel és a tevékenység pedagógiai irányításával a közösséghez való tartozás érzésének erősítése.

- Változatos helyzetek biztosítása társaskapcsolataik alakítására.
- A kirándulások tevékenységeivel a természetszeretetet és a környezet iránti felelősség elmélyítése.
- Együttműködés és kommunikáció elősegítése érdekében online eszközök alkalmazása.

3.3. Anyanyelvi – értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés célja: valamennyi tevékenységi formakeretében megjelenik. Elvárás, hogy az anyanyelvfejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) valósuljon meg az óvodai nevelőmunkánk során.

Óvodába érkezéskor érzelmi kapcsolatot alakítunk ki a gyermekkel és próbáljuk ösztönözni őket arra, hogy élményeiket, érzelmi állapotukat, hogyha úgy érzik bátran kibeszéljék a nap folyamán erre sűrűn adódik lehetőség Minden nap mondunk verset, mesét, mondókázunk. Pihenőidő alatt, szöveg-hűen eszközök nélkül mesélünk. Így próbáljuk fejleszteni az egyéni belső kép kialakítását. Mesével hatunk érzelmeikre, képzeletükre Az anyanyelvi nevelésnek fontos része a bábozás, dramatizálás melyeken keresztül gazdagodnak a gyermekek irodalmi élményei. Változatos kommunikációs helyzetekben nő a gyermekek beszédaktivitása, bővülnek társas kapcsolataik. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. Személyes példánkkal (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözzük a gyermekek közötti kommunikációt.

Óvodapedagógus feladatai:

- Az új gyermek érkezésénél, illetve évente egy alkalommal felmérjük a gyermek beszédállapotát az eredményt a fejlődési naplóban rögzítjük. A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása óvodánk logopédus szakemberének bevonásával történik.
- Bármikor fejlődési problémát tapasztalunk szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasoljuk.

- Beszédünkkel modellt nyújtunk, ügyelünk a hibátlan, érthető, világos és tiszta hangképzésre.
- Törekszünk olyan kommunikációs tér megteremtésére, amelyben lehetőséget adunk a gyermek közlési vágyának kiéléséhez.
- Közléseinket, mondanivalónkat a gyermekek életkorának megfelelően, érthetően és nyelvtanilag helyesen fogalmazzuk meg.
- Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatjuk a gyermekekkel, kérdéseinkkel véleményalkotásra ösztönözzük őket.
- Anyanyelvi játékok gyakorlásával beszédfejlesztés.
- Fejlődjön a gyermekek beszédhallása, beszédmegértése a DIFER mesék alkalmazásával.
- A kommunikáció és metakommunikáció különféle eszközeinek alkalmazásával bővüljön szókincsük, fejlődjön önkifejezésük.
- Egyéni képességek kibontakozásának támogatása.
- Újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetésével a gyermekek motiváltságának növelése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő időt, fokozottabb odafigyelést biztosítunk.

Nevelési céljaink megvalósítása érdekében:

2. Minden óvónő legyen tudatában annak, hogy elsősorban saját élete példájával nevel.
3. Az óvoda élet egészére figyelve segítse a közösség tagjainak emberi kibontakozását.
4. Személyi ügyekben a szeretetről és diszkrécióról se feledkezzen meg.
5. Rendszeres önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel fejlessze szakmai és pedagógiai műveltségét.
6. Tartson rendszeres kapcsolatot szülőkkel, kollégákkal.
7. Csoportjában megtervezett egész nevelési évi munkáját, a megvalósulás dokumentálását, a munkája minőségének emelése és mind tudatosabbá tétele érdekében időben elvégzi.

8. Szakmailag és módszertanilag alaposan felkészül. Munkáját pontosság jellemzi.
9. Közvetlen kolléganőjével egyetértésben megszervezi a tehetséggondozás és felzárkóztatás teendőit.
10. Az óvodai tevékenységei során feladatait a szervezet működési rendszerének megfelelően végzi.
11. Részt vesz a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken. Az intézmény működési rendjében felmerülő elfoglaltságokba bekapcsolódik.
12. A munkatervben előírt kirándulásokon, óvodai rendezvényeken részt vesz.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

Gyermekközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására irányul, biztonságos környezetével, szeretetteljes és mindenkit elfogadó családi légkörével. A gyermekeket önálló személyiségnek fogadjuk el, akik saját ritmusukban fejlődnek. Pedagógiai feladatunk, a gyermeki személyiség fejlesztését a gyermek adottságaiból kiindulva képességeit és szükségleteit figyelembe véve tevékenykedtetésen keresztül kívánjuk megvalósítani. A gyermek magában hordozza fejlődésének, önmegvalósításának minden csíráját, a pedagógus feladata, hogy kibontakoztassa ezt. Nevelőmunkánk akkor eredményes, ha a gyermekek személyiségét megismerjük, elfogadjuk, érzelmi biztonságot teremtünk számukra. Egyéniségüket tiszteletben tartva törekszünk arra, hogy az új ismeretek befogadására nyitottak és felkészültek legyenek.

Óvodánkban a képességfejlesztés fő területei, meghatározó irányai korosztályonként eltérnek, hiszen nem fejleszthetünk egy-egy óvodás vagy egy iskolás gyermeket ugyanazon elvek szerint. A területek nem fontossági sorrendben vannak felsorolva, rangsort nem is szabad felállítani, hiszen egyik képességünk segíti a másik működését, fejlődését, kiegészítik egymást, ezért nem is érdemes rangsorolni őket.

- **Téri tájékozódás** (orientáció) és a saját és mások testéről alkotott fogalmaink (testséma). A világ megismerésének első lépése a testünk, testrészeink pontos megismerése. Ahhoz, hogy a térben megtalálhassanak dolgokat, vagy eltaláljanak egy bizonyos utcába, pontosan kell tudniuk tájékozódni.
- **Anyanyelvi** (verbális) és kommunikációs képességeik szintén nagyon fontosak, hogy

megérthessék, ezáltal feldolgozhatják a különböző információkat, ezen képességeik segítenek megérteni egy mese történetét, vagy megértetniük magukat másokkal, segítenek kifejezni érzéseiket, vágyaikat, szükségleteiket. Ezért nagyon fontos a szókincs folyamatos bővítése, a beszéd észlelésének és megértésének fejlesztése óvodás korban, ugyanis ekkor alapozzuk meg gyermekünk anyanyelvi képességeinek nagy részét.

- **Megismerő funkciók**, ami nem más, mint, az érzékelés, észlelés (látási és hallási percepció, a kéz finom-mozgásai, ügyessége) a figyelem és emlékezet (hallási és látási) és a gondolkodás (logika, képzelet, fantázia, kreativitás) képességei. A következő képességek segítenek megismerni, megérteni, feldolgozni a körülöttük zajló dolgokat, segítik a mindennapjaikat, ami egy felnőtt számára természetes. Bele sem tudunk gondolni, mennyi mindent kell elsajátítania, és belsővé tennie egy óvodás gyermeknek, hogy felnőttként rutinszerűen, észrevétlenül használhassa ezeket a képességeket.

Ezen részképességek fejlesztését végezzük OKOSKOCKA fejlesztő eszközcsalád segítségével egyéni, mikro csoportos és csoportos fejlesztő foglalkozások keretében, játékos és szórakoztató formában, hogy gyermekeknek észrevétlen móka legyen a fejlődés.

Óvodapedagógus feladatai:

- Olyan szeretetteljes légkör kialakítása, amely a gyerekek érdekeit, egyéni igényeit tartja szem előtt, jó közérzetet biztosít.
- Fontosnak tartjuk a gyermeki személyiség tiszteletét, elfogadását, megismerését és a róluk való gondoskodást. Az egyéni bánásmód és a differenciálás minden gyermeknek jár.
- Sikerorientált, kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, problémájuk megoldásában aktívan közreműködő, sajátos megoldást kereső gyermekek nevelése.
- A gyerek fejlettségéből kiinduló, természetes környezetben, játékban öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra, ismeretekre épülő képességfejlesztés.
- Törekvés a gyermeki szabadság és az óvónők módszertani szabadságának biztosítására.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél egyéni fejlesztés, szocializáció.

- Mindenki önmagához mért értékelése, fejlődés elősegítése.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. Személyi feltételek

Óvodánkban 9 fő dolgozó biztosítja az intézmény zavartalan működését. A nevelőmunkát 1 fő óvodavezető 4 fő óvodapedagógus és 1 fő pedagógiai asszisztens látja el a három gyermekcsoportban. Az óvónők munkáját 3 fő szakképzett dajka segíti. Minden óvodapedagógus felsőfokú szakképesítéssel s e mellett a következő speciális végzettséggel rendelkeznek.

- Fejlesztőpedagógus
- Gyógypedagógiai asszisztens
- Játék és szabadidő szervező
- Vezető óvodapedagógus szakvizsga

A nevelési folyamatban az *óvodapedagógust* kulcsfontosságú szereplőnek tekintjük, hiszen a példa a leghatásosabb nevelőerők egyike óvodáskorban. Éppen ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógus biztosságot, harmóniát sugárzó egyénisége, beszédstílusa, kommunikációja példaértékű legyen. A család és az óvoda közötti kapcsolatot tapintatosan, a gyermekek érdekeit figyelembe véve mélyítse.

A gyermekek és az óvodapedagógusok kapcsolatát az aktív és kölcsönös együttműködés jellemzi. Ez a pedagógiai magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. A pedagógus közösség személyi összetételében az állandóság a jellemző. Az óvodapedagógusok jól képzettek, nagy szakmai tapasztalattal rendelkeznek, jól szervezeten, magas pedagógiai színvonalon teljesítik nevelői hivatásukat. Élnek a módszertani szabadság lehetőségével, amelyet önképzéssel és szakmai továbbképzéseken szerzett újabb ismeretekkel erősítenek meg. Az óvodák sajátos arculatának kialakításához minden óvónő személyiségének sokszínűségével, továbbképzési tapasztalatainak átadásával és kooperációs készségével járul hozzá. Az együtt dolgozó óvónői párok kialakítása is az azonos pedagógiai érdeklődés, egy pedagógia iránt vállalt

elkötelezettség szerint történik.

A nevelőmunkát három *dajka* segíti. Folyamatos munkarendben lépcsőzetes munkakezdéssel, teljes nyitvatartási időben dolgoznak. Munkarendjük kialakításánál elsődleges szempont, hogy minden gyermekcsoport ellátottsága biztosított legyen. Támaszai, segítői a pedagógiai munkának, amelyet mindenkor az óvodában és a csoportban dolgozók összehangolt munkájával érünk el. Feladatkörük rendkívül sokrétű (gondozás, takarítás, mosogatás, udvar gondozás). A sokirányú feladat miatt a nevelőmunka területén csak a gondozási feladatok ellátásában tudnak segíteni. Részvételük nélkülözhetetlen a nevelőmunkában, ezért fontosnak tartjuk, hogy tanév elején és ciklusonként folyamatosan tájékozódjanak a nevelési feladatokról, az óvónői elvárásokról saját csoportjukban. A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus értékrendjével, magatartásával, beszédstílusával mint a gyermekek számára. Fontosnak tartjuk, hogy tájékozott legyen az óvoda, az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről.

Óvodánk minőségét az adja, hogy ideális tárgyi környezetben innovatív nevelőtestületünk elsősorban a gyermekek és szülei véleményét figyelembe véve folyamatosan javítja az óvoda működését, igyekezve megtartani az óvoda hagyományos funkcióját, a gyermekek boldog óvodás éveinek megteremtését.

4.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk 69 férőhelyes három csoportos óvoda. Gáz-központifűtésű, csatornázott, van hideg- meleg víz. Az Önkormányzat által épületfejlesztésre benyújtott pályázat során megtörtént az óvodaépület akadálymentesítése, külső – belső felújítása, nyílászárók cseréje, új vizesblokk kialakítása, fűtési rendszer korszerűsítése, tetőszerkezet felújítása, egy felnőtt és egy gyermek akadálymentes mellékhelyiség kialakítása. Új mosdó és WC került kiépítésre, minden csoportszobába lambéria és laminált padló került. A régi épülethez hozzáépítésre került egy fejlesztő szoba. Nincs tornaszoba, szertárhelyiség, orvosi szoba, elkülönítő. Az Árpád utca felől a kerítés felújítására is sor került.

2017-ben tárgyi feltételeink tovább javultak „Magyarbánhegyesi Mesevár Óvoda játszóudvarának felújítása” című projekt megvalósításával a Községi Önkormányzat pályázatának segítségével. A felújított óvoda udvar átadására novemberben került sor

ünnepélyes keretek között. A támogatás összege: 19.000.000.- Ft. A játszóudvar felépítése, elrendezése a játék és mozgás feltételeit teremti meg. A játszóudvar felújításával sikerült elérni, hogy az többcélú funkciónak is megfeleljen (játéktevékenység, mozgás, tanulás, ünnepek, rendezvények megtartása). A játszóudvar 16 új eleme fontos szerepet tölt be játékos, környezettudatos nevelésben, az egészség megőrzésben, a testnevelésben, mozgás örömeiben. A játékok cseréje mellett megépül egy fedett játéktároló, egy fedett kerékpártároló és megújultak a zöld növények is.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

A tevékenységek megszervezésénél elvi szempontunk a folyamatosság, a kötetlenség, és a választhatóság biztosítása. A program alkalmazásakor az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A heti- és napirend az alapja a ritmikus és rendszerint ismétlődő tevékenységeknek. A kisgyermek számára a rendszeresség biztonságot, nyugalmat biztosít.

Napirend:

6³⁰-12⁰⁰: Játék a csoportban vagy a szabadban. Egyéni és csoportos, szabadon választott tevékenységek kezdeményezése, részképesség fejlesztése. Mindennapos testnevelés. Testápolás, étkezés. Tapasztalatok, élmények feldolgozása, változatos szervezeti formában. Játék a szabadban, illetve séta. Szervezett és szabad mozgás.

12⁰⁰-15⁰⁰: Testápolás, ebéd, csendes pihenő (mese).

15⁰⁰-16³⁰: Ébresztő. Mindennapos testnevelés. Testápolás, uzsonna. Játék a csoportban, vagy a szabadban. Hazabocsátás.

Heti rend:

A heti rend kialakításánál a csoportban dolgozó óvónők pedagógiai önállósága érvényesül. A nevelői céltudatosság és tervszerűség fontos tényező. A tervezésnél figyelembe vesszük az adott csoport összetételét, fejlődési szintjét, valamint a feldolgozandó témát. Ez által döntünk mikor kötött és mikor kötetlen az adott tevékenység. Kötetlen foglalkozásnál figyelniük kell arra, hogy megfelelő érdeklődést felkeltő legyen a kezdeményezés, mert

csak ilyenkor bizonyulnak sikeresnek az ismeretek befogadása a gyermekkel. A heti tervben a napok tevékenységei felcserélhetők, témáik rugalmasan megváltoztathatók. A csoportok zavartalan működése érdekében az éves terv elkészítése előtt egyeztetés történik.

A kezdeményezések heti száma és időtartama hetente és életkor szerint:

Életkor	3 – 4 éves		4 – 5 éves		5 – 6 – 7 éves	
Verselés, mesélés	1	10-15 perc	1	15-20 perc	1	20-30 perc
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	1	10-15 perc	1	15-20 perc	1	20-30 perc
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	1	10-15 perc	1	15-20 perc	1	20-30 perc
Külső világ tevékeny megismerése	1	10-15 perc	1	15-20 perc	1	20-30 perc
Mindennapos testnevelés	2	5-10 perc	2	5-10 perc	2	5-10 perc
Mozgás	1	10-15 perc	1	15-20 perc	1	20-30 perc

Foglalkozások		
Egyéni foglalkoztatás	Logopédia Gyógypedagógia Fejlesztő foglalkozás	súlyosabb beszédhiba részképesség zavar fejlesztés felzárkóztatás, általános fejlesztés
Mikro csoportos foglalkoztatási forma	Verselés, mesélés, Játék, Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, Külső világ	

	tevékeny megismerése, Hittan	
Frontális foglalkoztatási forma	Mozgás, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	

4.4. Az óvoda kapcsolatai

A kapcsolatok kiépítése a különböző nevelési színterekkel fenntartóval az óvoda működéséhez elengedhetetlen. A kapcsolat kialakításában és fenntartásában fontos, hogy az óvoda nyitott és kezdeményező legyen. Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

Kapcsolat a családdal: Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A szülők akkor elégedettek az óvodával, ha biztonságban érzik gyermeküket. Érzik az óvó – védő, szerető gondoskodást és toleráns partneri kapcsolatban szerezhetnek információkat gyermekeik fejlődéséről, közösségi magatartásáról. Törekszünk a kölcsönös bizalmon alapuló egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítására. A szülőknek minél több lehetősége nyíljon az óvodai élet megismerésére. Nyitva tartásunk a szülők mindenkori igényeihez igazodik. A gyakorlati munka tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha a családi háznál megerősítést nyernek. A gyermekek fejlődéséhez tehát elengedhetetlen a két nevelési szintér összhangja, együttműködése.

Az óvoda alapvető feladatai:

- Együttműködésre törekvés a gyermek érdekében.
- Közvetlen kapcsolattartás érdekében IKT eszközök szorgalmazása.
- Kölcsönös és konstruktív reagálás a visszajelzésekre.
- A szülőkkel való kapcsolattartás formáinak kimunkálása, igény szerinti módosítása.
- Valamennyi szülői rétegben az érdeklődési körökhöz viszonyuló segítségnyújtás, információcsere.

A kapcsolat formái:

- Családlátogatás
- Egyéni beszélgetés
- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Írásbeli értesítés (papíralap, online forma)
- Közös programok
- A szülők megnyerése, szemléletformálása az együttműködés növelése érdekében (családi nap, óvodabál)
- Nyilvánosság biztosítása (Facebook csoport, óvoda honlapja)

Az intézmény rendszeresen tartja a kapcsolatot az alábbi szakmai szervezetekkel:

- Gyermekjóléti szolgálat, gyámügyi hivatal
- Pedagógiai szakszolgálat
- Általános iskola
- Fenntartó
- Orvos, védőnő
- Kulturális intézmények
- Civil szervezetek
- Más óvodákkal szakmai kapcsolat.

A kapcsolattartás rendjét az SZMSZ tartalmazza.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5.1. Játék

A játék a hatékony személyiségformáló hatása miatt megkülönböztetett helyet kap az óvodai nevelőmunkában. Fejlesztő hatását, szerepét kiterjeszti az egész pszichikumra. A gyermek játékos tevékenységben dolgozza fel mindazokat a tapasztalatokat, amelyeket a szűkebb és tágabb társadalmi környezetben szerez. A játék során a gyermek feloldódik, átadja magát az önfelelt, élményt adó tevékenységnek. Az élmény növeli az aktivitást és kitartást, így a játék, kreativitásukat fejlesztő, és erősítő tevékenységgé válik. Fejlődik társas viszonya, mert az együttes játékszabályok, normák betartására készíti.

Célunk: Legyenek képesek intellektuális, mozgásos és szociális tapasztalatok, élmények átélésével gyermeki vágyaik és ötleteik kibontakoztatására játéktevékenységekben. Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Feltételek biztosítása (nyugodt légkör, elegendő hely – idő – eszköz és élményszerzési lehetőségek) az elmélyült játékhoz.
- 3-7 éves korig megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének alakítása az egyéni sajátosságokhoz igazodva. Különböző játékfajták megjelenésének elősegítése.
- A támogató környezet megteremtése során figyelembe kell vennie a gyermekek előzetes tapasztalatait és ezekre kell építeni.
- Kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztése.
- Érvényesítse a szabad játék túlsúlyát és segítse a gyermeki fantázia kibontakozását.
- A játéktevékenység irányítása során személyre szabott, pozitív, egyéni és fejlesztő értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- Olyan ösztönző helyzetek teremtése, amelyben a kreativitása megnyilvánulhat, a hibákat természetes velejárájaként kezeli és lehetőséget ad a javításra.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása, választási lehetőségek felkínálása.
- A játékba integrált tanulási lehetőség biztosítása a folyamatos élménynyújtáson, motiváláson keresztül.

- Lehetőség biztosítása társas kapcsolataik alakítására, a szerepek elosztására és a szabályok közös megfogalmazására. betartatására.
- A problémamegoldás, konfliktuskezelés kibontakoztatása.
- Érzelmi állapot szem előtt tartása, szükség esetén rugalmas változtatás.
- Alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

Az óvodapedagógus személyisége: A játék légkörének kiegyensúlyozottságát meghatározza az óvónő személyisége, viselkedése, hangneme. Legyen mindig rendelkezésre álló, együttműködésre és segítségre kész partner, akihez bármilyen problémával szívesen fordulnak a gyerekek. Segítése akkor fejlesztő, ha az csak olyan szintű és mértékű, amilyenre az adott gyermeknek szüksége van.

5.2. Verselés, mesélés

A gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a mindennapi mesélést, verselést amelynek keretén belül lehetőség nyílik a már ismert mesék többszöri átélésére. A kiválasztott versek, mesék segítséget nyújtanak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet megismerésében, megszerettetésében, jobb megértésében. A bábozás, dramatizálás segítségével megvalósítható az a féle komplexitás mely biztosítja az irodalmi anyagok többféle feldolgozását, gyakori ismétlését. Ez a módszer segítséget nyújt, együttműködési és érintkezési képességek fejlesztésében. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Célunk: Gyermeki világnép alakítása irodalmi eszközökkel: a mesék, versek tudást közvetítsenek az életről, érzelmi segítséget nyújtsanak, erősítve a gyermek énjét,

személyiségét. Élményeit, tapasztalatait, gondolatait megfogalmazni, környezete számára érthetően kifejezni, kommunikációra képes gyermek fejlesztése. Fantáziájuk fejlesztése, szorongásaik, félelmeik oldása a mese eszközeivel.

A fejlesztés tartalma: Játékos hangutánzásokkal, feladatokkal segítjük a helyes légzéstechnika, az artikuláció kialakulását, az önálló beszédprodukciónak fejlődését. Közvetítjük az alapvető, az életkornak megfelelő illemszabályokat. A megismerésre szánt irodalmi anyagot mondókákból, legismertebb költőink zenei hatású verseiből, egyszerű cselekményű, ritmikus ismétlődéseket tartalmazó mesékből állítjuk össze. A legkisebbek szeretik azonosítani magukat az őket körülvevő világ kicsiny élőlényeivel, ezért olyan állatokról és a természetről szóló rövid népmeséket, műmeséket választunk, amelyek biztosítják a gyermekek számára az érzelmi azonosulást, a beleélés lehetőségét. Ezt segíti a versek, mesék megjelenítése bábokkal, egyszerű dramatikus játékokkal. A gyermekek mentális egészsége érdekében elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a mindennapi mesélést, amelynek keretén belül lehetőség nyílik a már ismert mesék többszöri átélésére. Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Mondókákon, változatos kiszámolókon, több versszakos verseken, bonyolultabb szerkezetű állatmeséken túl a tréfás népi és műmesék, novellisztikus-realisztikus történetek gazdagítják a választható irodalmi művek körét. Beépülnek a klasszikus tündérmesék. Ez idő tájt a gyermekek szívesen hallgatják a meseregényeket is. Folytatásokban, napokon keresztül izgatottan várják azokat. Megismertetünk velük olyan közmondásokat, szólásmondásokat, népi találós kérdéseket, tréfás kifejezéseket, amelyeket környezetük gyakran hangoztat. A kiválasztott versek, mesék segítséget nyújtanak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet megismerésében, megszerettetésében, jobb megértésében. Óvodánkban a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges nyugodt légkör kialakítása. Mesekuckó kialakítása, nemcsak mesélésre, hanem bábozásra, dramatizálásra is.
- Változatos élményszerzési lehetőségeket valósít meg.

- Bátorítja a gyermekek szóbeli megnyilvánulásait.
- Tudatosan figyel a gyermeki kezdeményezések bátorítására.
- Érdeklődésnek és életkornak megfelelő irodalmi anyag összeállítása.
- Mondókák-versek-mesék segítségével fejleszteni a gyermek nyelvi képességeit.
- A gyermek saját mesealkotásának elősegítése, ösztönzése a megfelelő motivációs légkör megteremtése. Támogatja a gyermek önálló próbálkozásait.
- Színházlátogatások szervezése.
- Könyvek elérhetőségének biztosítása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- Használja ki az IKT eszközökben rejlő lehetőségeket.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A kisgyermek első zenei élményét édesanyjától, családtagjaitól kapja ringatás, dúdolás formájában. Az óvodába lépéskor tehát már néhány zenei élmény van a tarsolyában, erre alapozva folytatja az óvoda a gyermekek zenei fogékonyságának alapozását. Az óvodapedagógus zeneszeretete, zenei kultúrája fontos szerepet játszik a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésében. Csalogató éneke motiválja a gyermekeket az együtt éneklésre, együtt játszásra, szervezett foglalkozásokon való részvételre. Az élményt nyújtó közös éneklés nemcsak esztétikai élményt nyújt a gyermekeknek, de fejleszti egymás iránti érzékenységüket, közösségi kapcsolataikat is. A zenei nevelés 3 éves kortól 6-7 éves korig az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével átgondolt, tervezett tevékenység óvodánkban.

Célunk: Amikor csak tehetjük, énekelünk, hiszen ez is anyanyelvünk. Ennek hatására kialakulnak a gyermekben az érthető és kifejező beszéd-készség alapjai. Így környezetükkel megfelelően kommunikálnak, használják a non-verbális kommunikáció jelzéseit és viselkedés kultúrájukba beépülnek az alapvető illemszabályok. Ismerkedjenek meg minél több hangszerrel. A közös énekléseink, zenei tevékenységeink örömet jelentenek, de egyben fejlesztik a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét is.

A fejlesztés tartalma: Óvodába kerüléskor az érzelmi biztonság megteremtését tartjuk a legfontosabbnak. Ezt segítik az ölbéli játékok, höcögtetők, lovagoltatók. Eközben érzékeltetjük az egyenletes lüktetést, és lehetőséget teremtünk annak gyakorlására. Megismertetjük a gyermekeket a zenei alapfogalmakkal-halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély-és különböző hangszerekkel-cintányér, ritmusbot. Ráirányítjuk figyelmüket környezetünk zörejeire, hangjaira. Később a zeneileg fejlettebb gyermekek az egyenletes lüktetés mellett már érzékelik a ritmust is. Képesek bonyolultabb énekes játékok játszására-párcserélők, sorgyarapítók, kapuzók, szerepek eljátszására alkalmas dalos játékok, stb., melyben különböző térformák jelennek meg-kör, dupla kör, csiga, hullámvonal, stb. Gyakran énekelnek önállóan is. Megismertetünk velük olyan egyszerű tánclépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbé, összerendezettebbé teszik mozgásukat. A közös énekléseink, zenei tevékenységeink örömet jelentenek, de egyben fejlesztik a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét is. A gyermekek hallásfejlődését

kedvezően alakíthatjuk a megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokkal, valamint zenei játékokkal. A zenei fogalompárokat összekapcsoljuk tempóváltoztatással és dallambujtatással. Tudnak ritmust és dallamot improvizálni, ezzel fejlődik kreativitásuk is.

Óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő légkört alakítunk ki az érzelmi motiváltság biztosítása érdekében.
- A felhasznált zenei anyagokat igényesen, életkorhoz és az adott csoport képességszintjéhez igazodva válogatjuk ki. Kapcsolódjon az évszakhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz.
- Mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal fejlesztjük a gyermekek anyanyelvi-kommunikációs képességeit.
- Énekes játékokat csoportosan, míg a zenei képességfejlesztést nem csak csoportosan, hanem mikrocsoporthoz, illetve egyéni szervezési formában oldjuk meg.
- Megismertetni velük olyan egyszerű tánclépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbé, összerendezettebbé teszik mozgásukat.
- Zenehallgatási anyag összeválogatásával, IKT eszköz használatával a gyermekek zene szeretetére nevelése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek alkotó tevékenysége a játékokra épül s egyben a játék egyik formája is. A külső és a saját belső világuk fokozatos megismeréséből adódó élményeiket dolgozzák föl, saját szintjükön, saját elképzeléseik szerint. Fontos, hogy ezt a folyamatot újabb és újabb élmények átélésével segítsük. A vizuális technikák gyakorlása során minden alkalommal átéljük az alkotás örömeit, a sikerélmény pedig újabb alkotásra serkenti őket. E folyamatban a tevékenység öröme és nem az eredmény a fontos. Lényegesnek tartjuk, hogy az eszközök jó minőségűek legyenek, ezáltal segítjük a gyermekek azonnali sikerélményének átélését. Megtanítjuk őket a különböző eszközök biztonságos használatára, amely később az

élmények magasabb szintű kifejezéséhez segítik az alkotókat. A gyermekek eszközválasztását nemcsak képességeiknek szintje, hanem lelki beállítódásuk is befolyásolja. Ezért figyelünk arra, hogy egyszerre többféle technika eszközkészletéből választhassanak. Fontosnak tartjuk a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való megismerkedést is, hiszen egyik eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Célunk: A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A vizuális befogadáshoz, alkotáshoz, újraalkotáshoz szükséges készségek megalapozása, fejlesztése. A gyermekek tér-, forma- és színeképzeteinek gazdagítása. Az esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük formálása.

A fejlesztés tartalma: A finom motorikus tevékenység szervesen beépül a napi játéktevékenységbe. Rögzül az ide kapcsolódó szokás- és szabályrendszer, ezért feladatunk a technikák használatának pontos megtanítása, gyakorlása és ellenőrzése, időről időre megújítása. Fontos szerepet játszik a differenciált fejlesztés. Figyelünk egyéni elképzeléseikre, hagyjuk őket próbálkozni. Később megjelenik a szándékos képalakító tevékenység, ezt segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal, megfelelő technikákkal. Megjelenik az emberábrázolás. Bátran adunk a kezükbe tűt, ollót, kést, miután egyénre szabottan megtanítjuk azok biztonságos kezelését. A gyermekek többször alkotnak közös kompozíciót. Egyre több technikai megoldást ismertetünk meg velük. Inspiráljuk őket saját élményeik, a mesék, a kirándulások, az ünnepek eseményeinek megörökítésére. Ráirányítjuk figyelmüket a környezetükben található tárgyakra, jelenségekre. Törekszünk év végén ballagás-évváró alkalmával és a tehetségműhelyben részt vevő gyermekek alkotásainak bemutatására.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítani és megteremteni a gyermekek alkotó tevékenységének feltételeit.
- Megfelelő motivációval kialakítani a gyermekekben az igényt az alkotásra, az önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására.

- Fejleszteni az alkotó tevékenységek tartalmát és minőségét.
- Biztosítani a szabad önkifejezés eredményes végzéséhez szükséges szervezeti formákat.
- Komplexitás lehetőségeinek kihasználása.
- Szabadon választható tevékenység biztosítása mindennapokban.
- Differenciált fejlesztés egyéni képességek figyelembevételével.
- Tehetséggondozást, felzárkóztatást egységben kezelje.
- Gyermekmunkák pozitív értékelése, önértékelés elősegítése.
- Műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.
- Gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása és a tehetségek bátorítása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

5.5. Mozgás

Az óvodáskorú gyermek egyik életkori sajátossága a nagyfokú mozgásigény, ez kihat élete minden területére. Az óvodáskorú gyermekek testi-értelmi képességeinek, készségeinek sokirányú fejlesztése: többek között erejének, állóképességének növelése, mozgásszintjének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése. A testnevelés foglalkozások **általunk** szervezett kötelező tevékenységek. A kötelezőség természetesen nem jelenthet kényszert a gyermekek számára. Szervezett testnevelési foglalkozást heti 1 alkalommal tartunk (jó idő esetén szabad levegőn). A foglalkozás levezetésénél maximális lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Ezt differenciált feladatadással is segítjük ügyelve arra, hogy a gyermekek a lehető legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozoghassanak.

Célunk: A természetes mozgáskedv felkeltése és fenntartása, félelmeik és gátlásaik oldása,

a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése, egészséges életmód szokásainak megalapozása. Mozgásuk legyen összerendezettebb, fegyelmezettebb. Fejlődjön téri és időbeli tájékozottságuk. Bátran használják a különböző testnevelési eszközöket. Válják a gyermekek természetes igényévé a mindennapi rendszeres mozgás. Fejlődjön a társaikhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk a mozgás végzése közben is.

A fejlesztés tartalma: A fejlesztés folyamatában első lépésként a nagy mozgások fejlesztése a legfontosabb. Ebben az időszakban kell begyakoroltatni a csúszást/kúszást/mászást, a le-fellépéseket, egyszerű ugrásokat, a futó-fogó játékokat. Bújásra, egyensúlyozásra minden alkalmat megragadunk. Sok lehetőséget biztosítunk a testrészek megismerésére, a testséma fejlesztésére. Később a nagy mozgások gyakoroltatása és nehezítése a feladatunk. Nagyobb hangsúlyt kap az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem/kéz/láb koordinációs feladatok, megjelenik a hossz tengely körüli gurulás. A járás, futás közbeni fordulások, irányváltások, akadályok kerülése-átlépése, a le-felugrások nehezítik a gyermekek feladatvégzését, kihívást, sikeres teljesítésük örömet jelent számukra. Egyre koordináltabbá válik ugrásos feladatvégzésük. A foglalkozásokon fontos szerepet kap a gyermekek térben elfoglalt helyének érzékeltetése, ezt segíti a maguk és a tárgyak viszonyának sokoldalú megtapasztalása. A legnagyobbaknál domináns feladatunk a finom mozgások fejlesztése. A gyermekek képessé válnak összetett feladatok végzésére. Nehezítjük a fogójátékokat, megismertetjük őket különböző ügyességi játékokkal. A sorozatugrások, a labda pontos dobása, pattogtatása kihívást jelent számukra. Elsajátítják a guruló átfordulást és a kézállás alapelemeit. Minden életkorban használjuk a gyermekek érettségének megfelelően a padot, zsámolyt, tornaszőnyeget, kötelet, Greiswald-fal, valamint a különböző képességfejlesztő játékokat.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítani a csoportszobában és a szabadban a rendszeres és kellemes légkörben végzett mozgást.
- Mozgásszintjüknek tudatos fejlesztése, edzése: motoros képességek, testséma, nagy és finom mozgások, szem/kéz/láb koordináció, egyensúlyérzék, szociális képesség (pl. társra figyelés, együttműködés). Mindehhez biztosítani a megfelelő időt, helyet, eszközt és szervezeti formát.

- A mozgásfejlesztés, mozgásos játék tervezésénél vegye figyelembe a csoport összetételét, életkori sajátosságát, a gyermekek egyéni szükségleteit és képességeit.
- Kudarctűrő magatartás kialakítása.
- Megteremteni a mozgásfejlesztés során is az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés lehetőségeit.
- Törekedjen a balesetek megelőzésre és erre nevelje a gyerekeket is.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

Mindennapos testnevelés gyakorlása megalapozza azt az igényt, hogy minden nap rendszeresen mozogni jó és szükséges. Naponta kétszer délelőtt és délután tartjuk. Középpontjában a mozgásos játékok állnak, építve a gyerekek játékos kedvére. Megteremti az egészséges életvitel egyik alapfeltételét a mozgást. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek aktívan és örömmel vegyenek részt a rendszeresen ismétlődő tevékenységben. Személyes példával igyekszünk motiválni a gyerekeket. Az évszakot és időjárást figyelembe véve a mindennapos testneveléseket szabadban tartjuk.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, események, ünnepek határozzák meg. A környezeti nevelés folyamata sokrétű, a gyermekek egész életét áthatja, így az óvodai tevékenységek egészét is. A nevelési terület tartalma minden a gyermekek környezetéből származó élményre, tapasztalatra, ismeretre kiterjed. A gyermekek érdeklődését a megfigyelés irányába tereljük. Megtanítjuk őket látni, eligazodni a világban. Az óvodai környezetben nap, mint nap arra neveljük gyermekeinket, hogy védjék, gondozzák környezetük növényeit, óvják tárgyaikat. A különböző játékok, megfigyelések, alkalmat adnak arra, hogy megismertessük a gyermekekkel az őket körülvevő szűkebb-tágabb környezet változásait. Ez is hozzájárul a környezettudatos magatartás kialakulásához, a környezetvédelem fontosságának érzékeltetéséhez.

Célunk: A gyermekeket minél több tapasztalathoz juttassuk az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, életkoruknak megfelelő szinten Ösztönözzük őket az önálló

véleményalkotásra. Alakuljon ki a gyermekekben környezettudatos magatartás, a környezet szeretete. A gyermek a környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, átéli, folyamatosan gyakorolja, egyéb tevékenységeiben is alkalmazza.

A fejlesztés tartalma: A rövid séták során megfigyelhetjük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit. Megtapasztalhatjuk a természeti erők, jelenségek hatását saját életünkre, a növényekére és az állatokéra. Az élményszerző séták közben gyakoroljuk a helyes gyalogos közlekedést, elsajátítjuk az alapvető szabályokat. Megismerkedünk a környezetünkben található különböző közlekedési eszközökkel, az azokon való utazás kulturált szabályaival. Szűkebb környezetünkön kívül ismerkedünk az óvoda tágabb környezetével, s a felnőttek munkájával is. A hosszabb-rövidebb séták, megfigyelések, kirándulások jó alapot biztosítanak a játékhoz, a benti nyugodt beszélgetésekhez, az élményfeldolgozáshoz. Az egyes témakörökhöz gyűjtött képek, fényképek, termékek rendezgetésével, csoportosításával, tabló készítésével összegezzük és rendszerezzük ismereteinket. A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az idő múlásáról is, a családról, testükről, érzékszervekről, testápolási teendőkről. Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek és jeles napok kapcsán megismerkednek néhány népszokással, néphagyománnyal. Így alakul ki gyermekeinkben az a pozitív érzelmi kötődés, ami a szülőföld szereteteként fogalmazható meg. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tanulást támogató környezet kialakítása.
- Nyugodt, bizalom teli légkör megteremtése.
- Tudás iránti vágy felkeltése, ébrentartása, kielégítése.
- A gyerekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismereteket nyújtása, a meglévő ismereteik elmélyítése és rendszerezése.

- Változatos módszerekkel, munkaformákkal ismeretek rögzítése.
- A gyermek ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- A gyermekek anyanyelvi-kommunikációs képességének (hangsúlyosan a véleményalkotás, döntési képességek) fejlesztése beszélgetőkör segítségével.
- Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- Felfedező, problémamegoldó tevékenységek biztosításával a kreativitás fejlesztése. (sajátos látás- és megoldásmódok elsődlegessége)
- A képességek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan.
- Tehetséggondozást, felzárkóztatást egységben kezelje.
- Hívja fel a gyerekek figyelmét a közvetlen környezetük tisztaságára, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára.
- Szervezzon élményszerző sétákat az óvoda közvetlen környezetében.
- Ösztönözze a gyermekeket az online információk befogadására. (képek, hangok, zenék)
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

Az egész óvodai élet alkalmas arra, hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek. Feladatunk, hogy felismerjük a tevékenységek során a matematikai jelenségeket és megteremtjük a fejlesztés lehetőségeit, olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszik lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését. A folyamatos cselekedtetések alkalmasak a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A komplex foglalkozások alkalmasak arra, hogy a korábbi benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. A matematikai nevelés tartalma elsősorban a játékban,

foglalkozásokon valósuljon meg. Ne csak ismeretek alkossák, hanem a gondolkodást fejlesztő cselekvéses és gondolati tevékenységek.

Célunk: Szerezzenek tapasztalatokat az őket körülvevő tárgyak, jelenségek téri, formai, mennyiségi jellemzőiről. A logikus gondolkodás megalapozása. Alakuljon ki tér-sík-szám-mennyiségfogalmuk, ítélőképességük. A matematikai képességek fejlesztése játékos formában. A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása. Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

A fejlesztés tartalma: Az összegyűjtések, a szétválogatások, az összehasonlítások, a formák letapogatása, a számlálás, mérés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, a párosítások, a sorakoztatások, az időbeliség felfedezése, megnevezése, a tükörrel való játékok a gyermekek kedvelt tevékenységei. Fontos, hogy tudatosan figyeljünk ezekre a lehetőségekre, nevezzük meg a térbeli, mennyiségi és formai változásokat, érzékeltsük velük az idő múlását, hogy a gyermekek a tárgyak, jelenségek természetes tulajdonságaiként figyeljenek ezekre, így azok beépülnek tudatukba. Tárgyak személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések, halmaz-képzések (kiválogatás, osztályozás, relációk, rendezés, irányított és szavakban történő összehasonlítás) Számfogalom előkészítése, alapozása (mennyiségek összemérése, halmazok összehasonlítása, összemérése, halmazok számlálható tulajdonsága: tőszám, sorszám, halmazokkal végezhető műveletek) Tapasztalatok a geometria körében (építések, tevékenységek tükörrel, tájékozódás térben és síkban)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tudatosan tervezze meg a gyermekek önálló tapasztalatszerzését a játékban és egyéb tevékenységekben.
- A tevékenység szervezési feladatainak, módszereinek, eszközeinek, munkaformáinak biztosítása.
- Bizalom teli légkör kialakítása.

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- Sokféle tevékenység és választási lehetőség biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- Tudatosan alkalmazza az egyéni tapasztalatszerzést és feldolgozást segítő módszereket, a problémamegoldás és gondolkodás fejlesztésének eléréséhez.
- Alkalmazza a differenciálás elvét.
- Tehetséggondozást, felzárkóztatást egységben kezelje.
- Értékelésével a gyerekek fejlődését segítse.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka szervesen összefonódik a játékkal, a spontán játékos tanulás színtere, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák jó alapot biztosítanak az érzelmi és értelmi fejlesztéshez. Hozzájárulnak a kötelességtudat, a felelősségtudat kialakulásához. A munka jellegű tevékenységek életkornak megfelelően koncentrikusan bővülnek, minden esetben célirányos tevékenységek.

Célunk: Óvodánkban a munka jellegű tevékenység aktív, önkéntes, örömmel és szívesen végzett tevékenység. A munka jellegű tevékenységek közben a gyermekek szerezzenek tapasztalatokat természeti és társadalmi környezetükről, alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk, kitartásuk, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát.

Óvodapedagógus feladata:

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, fejlesztése.
- Megfelelő motivációval fokozzuk a kitartást, felelősséget, önállóságot, céltudatosságot.
- A közösen végzett munkatevékenységekkel jó alapot biztosítunk a közösségi kapcsolatok alakításához, a kötelességtudat fejlesztéséhez.
- A munkavégzés során differenciált segítségadással, folyamatos megerősítéssel

alakítjuk a gyermekekben a környezetükhöz, társaikhoz, felnőttekhez való viszonyukat.

- Megéreztetjük az alkotás örömét és élményszerűségét, ösztönöve a gyermekeket az eredményes, sikeres munkavégzésre.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

Munka jellegű tevékenységek:

- naposság
- önkiszolgálás
- a csoport életével kapcsolatos munkák
- alkalomszerű megbízatások teljesítése
- növényápolás, udvarrendezés

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermeki tanulás mozgatórugója a játék, amely cselekvésen alapul. A játékkedv, az utánzási vágy, a mozgásigény a játék alkotóelemei. A tanulás része a nevelési folyamat egészének. Viszont ahhoz, hogy a gyermek kényszer nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon, a nevelés egész folyamata szükséges. Az érzelem a tanulás egyik legfontosabb része, a gyermeki érdeklődés irányítója, a cselekvés elindítója.

Célunk: A gyermek kompetenciáinak fejlesztése a gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, környezetében szerzett tapasztalataira építve irányítsuk a gyermekek gondolkodásának és teljes személyiségének fejlődését, gyarapítsuk ismereteit.

Óvodapedagógus feladatai:

- Motivációs lehetőségek kihasználása a kitűzött cél elérése érdekében.
- Aktuális érzelmi állapot figyelembe vétele.
- Bizalom teli légkör kialakítása, ahol lehetőséget ad a javításra.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Bővítjük a gyermekek meglévő ismereteit, tapasztalatait, fejlesztjük megismerési

képességeiket, a környezet önálló megfigyelésére, felfedezésére neveljük őket

- Biztosítjuk a tanulást támogató környezetet a gyermekek számára.
- A valóság-hű észlelésre, a figyelemösszpontosításra, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra neveljük őket.
- Olyan lehetőségek felkínálása, ahol átélhetik a felfedezés, kutatás örömeit, és lehetőség szerint alkalmazza az IKT eszközöket.
- Egyéni fejlődési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- A tanulás irányítása során személyre szabottan, pozitívan értékelve a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A gyermek önbizalmának fejlesztése sikerélmények biztosításával.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- Részképeség lemaradás esetén, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek, szülőkkel való konzultáció.

6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A belső érés, a családi és az óvodai nevelés eredményeképpen óvodáskor végére a kisgyermekek többségét testi, lelki, szociális, értelmi képességeinek fejlettsége alkalmassá teszi az iskolakezdésre. PEDAGÓGIAILAG AZON MUTATÓK ÖSSZESEGÉT ÉRTJÜK AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI ALATT, MELYEKET PROGRAMUNKBAN A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEIKÉNT HATÁROZTUNK MEG. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével érjük el ezt a szintet. Ha nem vagyunk biztosak abban, hogy a gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet a Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság szakembereinek segítségét kérjük.

<i>A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére</i>	
Egészséges életmód alakítása	<ul style="list-style-type: none">• Állóképessége, teherbírása, mozgástempója megfelelő.• Mozgása harmonikus és összerendezett.

	<ul style="list-style-type: none"> • A testápolási teendőket betartva önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, zsebkendőjüket igény szerint használják. • Önállóan öltöznek, ügyelnek saját küllemükre, környezetük rendjére. • Önkiszolgálás feladatait egyedül végzi. • Igényesek legyenek környezetükkel szemben. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az egészséges életmód szokásait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
<p>Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tartalmas, kiterjedt kapcsolata van a gyermekekkel. • Feladattudata, szabálytudata, monotónia tűrése kialakult. • Kudarctűrő képessége megfelelő. • Társakkal elfogadó, alkalmazkodó. • Felnőttekkel szemben nyitott. • Nyugodt, kiegyensúlyozott, vidám. • Érdeklődése átlagos ideig áll fenn. • Tudja mi a helyes és helytelen viselkedés és ennek megfelelően cselekszik. • Udvariassági szokásokat alkalmazza. • Közös tevékenységben szívesen vesznek részt. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi, erkölcsi, közösségi élet szokásait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
<p>Anyanyelvi-értelmi fejlesztés és nevelés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kialakulnak az érthető és kifejező beszédképesség alapjai. • Környezetükkel megfelelően kommunikálnak, használják a non-verbális kommunikáció jelzéseit. • Testsémája kialakult. • Téri tájékozódása, irányok alkalmazása kialakult.

	<ul style="list-style-type: none"> • Időérzékelése megfelelő. • Fejlett megismerő funkciókkal rendelkezik. • Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük erősödik. • Szókincse korának megfelelő legyen. • Élményeit és gondolatait összefüggően el tudja mondani. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az anyanyelvi-értelmi fejlesztés feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
Játék	<ul style="list-style-type: none"> • Életkorának megfelelő játékfajtákban való tevékenykedés. • Képes az elmélyült önálló játéokra. • Kialakuljon benne az együtt játszás igénye. • Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által elvárt viselkedési szabályok. • Képesek legyenek döntéseket hozni: kivel, mivel, hol szeretnének játszani. Vezető és alárendelt szerepben is találják meg helyüket. • Megosztja játékeszközöket társaival. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a játék feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
Verselés, mesélés	<ul style="list-style-type: none"> • Szívesen és önként hallgassanak mesét, verset. • Képekről felismeri kedvenc meséjét és maguk is kezdeményezzenek mesélést. • Önállóan mond verset, mesét. • Önként vegyenek részt a bábozásban, dramatizálásban és ők is kezdeményezzenek. • Figyelmesen végighallgatják óvónőjüket és társaikat. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a vers-mese feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.

<p>Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermeknek szeressenek énekelni, szívesen játszanak dalos játékokat. • Képességfejlesztés feladatait önállóan végezze. • Szívesen hallgassanak zenét, egyszerű táncos mozdulatokat a csoporttal együtt végezzék. • Ismerjenek fel minél több hangszert, maguk is legyenek képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, ritmuskalapács stb.) • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a ének-zene feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
<p>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Örömmel rajzol, mintázik, fest. • A tevékenységek során kreatív, bátran használja a színeket. • Eszközhasználatuk kialakult. • Jártasak a különböző technikák alkalmazásában. • Élményeiket képesek vizuálisan megjeleníteni. Munkáiban felismerhetőek az emberek, tárgyak, térviszonyok. • Emberábrázolásában törekszik a részletek, arányok kimunkálására és a mozgás kifejezésére. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a rajzolás, mintázás feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
<p>Mozgás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szeret mozogni és igényli a mozgásos játékokat. • Kitartóvá válik a mozgásos játékokban, tevékenységekben. • Tud térben tájékozódni, ismeri az irányokat. • Vigyáznak önmaguk és társaik testi épségére. • Betartják a szabályokat. • Rendeltetésszerűen használják a tornaeszközöket. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a mozgás feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
<p>Külső világ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkezzenek önmagukkal

<p>tevékeny megismerése</p>	<p>kapcsolatban /lakcím, szülők neve, foglalkozása, születésük időpontja, helye, társaik és felnőttek neve /.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Életkorának megfelelő ismeretekkel rendelkezzen az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. • A gyermekek megtanuljanak eligazodni környezetükben, és óvják, védjék azt. • Alakuljon ki bennük a környezettudatos magatartás. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a külső világ tevékeny megismerése feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben. • Komplex matematikai jártassággal rendelkezik. • Logikus gondolkodással rendelkezik, problémamegoldó képessége életkorának megfelelő. • Rendelkezzen az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatokkal, részképességekkel, gondolkodási műveletekkel. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a matematika feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
<p>Munka jellegű tevékenységek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és szívesen vesznek részt az óvodai munkákban. • A naposi munka teendőit önállóan végzi. • Képesek rendben tartani önmagukat, személyes dolgaikat. Részt vesz a játékeszközök és foglalkozási eszközök elrakásában. • ☐ Általában képesek a megbízatások pontos teljesítésére. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a munka feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
<p>Tevékenységekben megvalósuló tanulás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rendelkezzenek olyan jártasságokkal, készségekkel, hogy képesek legyenek a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenethez. • Részesei legyenek a játékos ismeret-és tapasztalatszerzésnek.

	<ul style="list-style-type: none"> • Legyenek képesek a figyelem összpontosítására, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra. • Az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről jussanak el a fogalmi gondolkodásig. • A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a tanulás feladatait sajátítsák el képességeikhez mérten, egyéni ütemben.
--	---

NEVELÉSI PROGRAMUNK AKKOR HATÉKONY:

- Ha az **óvodapedagógus** a gyakorlatban megfelelően tudja alkalmazni azt.
- Nap, mint nap új szint tud vinni munkájába.
- Önképzéssel, továbbképzéssel gyarapítja szakmai ismereteit.
- **Gyermekeink** szívesen járnak óvodába, és jól érzik ott magukat.
- Örömmel vesznek részt a különböző játékokban.
- Saját adottságaikhoz, képességeikhez mérten, optimális ütemben sokoldalúan fejlődnek.
- A **szülők** elégedettek az óvoda légkörével, gyermekük fejlődésével, az ott dolgozók személyével és az óvoda-család kapcsolatával.

7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

7.1. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai teendők

A családok mentális és szociális körülményei eltérőek. Élnek a faluban jó anyagi háttérrel rendelkező családok, mások napi megélhetési gondokkal küzdenek. Megváltozott a családok érték szemlélete, egyre inkább az anyagi értékek dominálnak. A szülők idejét és energiáját leköti az anyagi biztonság megteremtése a család számára, s így kevesebb idejük

marad örömteli, biztosságot adó, nevelő hatásokat biztosító együttes élményszerzésre, beszélgetésre, mesélésre. A családok romló anyagi körülményei miatt fokozottabban előtérbe kerül az óvoda szociális funkciója. Nagyobb figyelmet kell fordítanunk a hátránykompenzálásra és az esélyegyenlőtlenség kezelésére. Nevelőtestületünk megérti az egyes családok gondjait, igyekszik meggyőzni a szülőket az együttnevelés fontosságáról, a gyerekek számára pedig biztosítja az óvodai életben a családi, nyugodt, szeretetteljes, tevékeny légkört. A társadalmi folyamatok nem kívánatos hatása, a családokban bekövetkezett funkcionális változások miatt a differenciált, egyéni foglalkozások kerülnek előtérbe mind a nevelőmunka, mind a szülővel való kapcsolatteremtés vonatkozásában.

Integrációs programunk célja:

Tevékenység-központú óvodai nevelés és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációs programjának összekapcsolása.

Az egyén fejlesztésén keresztül – azzal kölcsönhatásban – fejleszti a befogadó közösséget, s a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.

DIAGNOSZTIKUS FEJLŐDÉSVIZSGÁLÓ RENDSZER (DIFER) HASZNÁLATA

Az eredményesebb iskolakezdés és a gyerekek hatékonyabb megismerése érdekében a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER) lehetőségeink szerint bevezetjük azt a középső és nagycsoportok számára is. A több évet átfogó mérés lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek fejlődési ütemét figyelemmel kísérjük, szükség esetén beavatkozzunk, ugyanis minden készség és képesség éveig tartó fejlődése, vagyis elsajátítási folyamata különböző fejlődési szinteket elérve jut el az optimális használhatóságig.

A DIFER mérés célja, funkciója, hogy segítse az eredményes iskolakezdést. Az íráskészség elsajátításának előfeltételét, kritikus elemi készségét az úgynevezett ÍRÁSMOZGÁS-KOORDINÁCIÓ fejlettsége, az olvasási készségét a BESZÉDHANGHALLÁS fejlettsége határozza meg. A nyelvi közölt információk vételének egyik alapvető feltétele a RELÁCIÓSZÓKINCS fejlettsége, a matematikatanításé az ELEMENY SZÁMOLÁSI KÉSZSÉG fejlettsége, a tudásszerzés, a tanulás kritikus feltétele pedig többek között a TAPASZTALATI KÖVETKEZTETÉS és a TAPASZTALATI ÖSSZEFÜGGÉSKEZELÉS képességének fejlettsége. Az eredményes iskolakezdés döntő feltétele a SZOCIALITÁS. A

mérés eredményére épülő tudatos pedagógiai munkának célja a meglévő hiányosságok leküzdése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Óvodai beíratás támogatása
- Igazolatlan hiányzások minimalizálása
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos munka
- Együttműködés a szakemberekkel, szociális segítségnyújtás
- Óvoda-iskola átmenet segítése
- Kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat a szülőkkel
- Tájékoztatjuk a középső és nagycsoportos gyermekek szüleit a DIFER képességszint mérésről, annak eredményéről.
- Differenciálás elvének alkalmazása
- Szocializációs színterük megismerése, közösségfejlesztés változatos módszereinek megválasztása.
- Prevenció, jelzőrendszer, segítségnyújtás feladatai.

7.2. Beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő gyermekek

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavar az elfogadott társadalmi normáktól való eltérő viselkedés, valamint a tanulási képességek zavara. Fontos feladatunknak tartjuk időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő gyermekeket. Ezért az óvoda feladatai között az egyik legfontosabb a helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás. Elvárt az együttműködés a fejlesztő pedagógussal, gyógypedagógussal, pedagógiai szakszolgálatok szakembereivel és az egészségügyi intézményekkel.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarok enyhítését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

- Csoporton belüli fejlesztéssel, egyénileg, illetve mikrocsoportban.
- Fejlesztőpedagógus támogatásával egyéni fejlesztés.

- Tanulást támogató légkör kialakításával, konfliktusmegelőző és megoldó stratégia alkalmazásával.
- Érzelmi biztonság megteremtésével gyermek- felnőtt között.
- Személyes szeretetteljes egyéni bánásmód biztosításával.
- Reális követelményszint támasztásával, a pozitív énkép kialakulásának támogatásával (dicsérettel, biztatással).
- A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartással.
- A csoportban együtt dolgozó óvónők együttműködésével, egységes nevelési elvek alkalmazásával.
- Szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének igénybevételel.

A gyermekek fejlesztése a rendelkezésre álló szakvélemény alapján meghatározott heti óraszámokban történik. A fejlesztést óvodánk fejlesztő pedagógusa végzi.

7.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek

Óvodánk fogadja a sajátos nevelési igényű gyermekeket is. Azoknak az SNI gyerekeknek kerül sor a többi gyermekkel történő együttnevelésre, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált csoportban javasolják. Ezek a gyerekek társaikkal együtt végzik óvodai tevékenységeket, de a szükséges területeken támogatást kapnak.

A SNI gyermekek fejlesztését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

- Személyes szeretetteljes egyéni bánásmód biztosításával.
- Fokozott toleranciával, másság tudatosításával, elfogadtatásával.
- Érzelmi biztonság megteremtésével gyermek- felnőtt között.
- Munkaszervezési formák alkalmazásával
- Szakértői Bizottság által javasolt csoporton belüli egyéni fejlesztéssel.
- Rugalmas időkeret biztosításával.

A gyermekek fejlesztése a rendelkezésre álló szakvélemény alapján meghatározott heti óraszámokban történik. A fejlesztés speciális szakember (gyógypedagógus) igénybevételel folyik.

7.4. Tehetséges gyermekek fejlesztése -tehetséggondozás

A kreativitással, a tehetségigéretekkel már óvodáskorban foglalkozni kell, hiszen ezek a kérdések már az óvodában dőlnek el leginkább. Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív, tehetségigéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek. A gyermekek fejlesztése két síkon történik: óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő "tehetséggondozó" foglalkozások keretében.

A tehetséges gyermekek fejlesztését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

- Differenciált feladatokkal.
- Pályázatban való részvétellel.

8. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEINK

Az óvoda életében kiemelkedő jelentőségűek az időről – időre visszatérő közösségi események, az ünnepek. Személyiségfejlesztő hatásuk fontos, hiszen egy – egy ünnep, jeles nap, de főleg az ezt megelőző tevékeny várakozás olyan erkölcsi tartalmat közvetít, amely a maga nemében pótolhatatlan. Az óvodai ünnepek és hagyományok a nevelőmunkánk szerves részét képezik. Az ünnepeknek, hagyományoknak fontos szerepe van az intézmény arculatának formálásában, menedzselésében is. A szokásokat, hagyományokat ápoló ünnepek mellett az óvodában a jelképek szintjén meg kell emlékezni a társadalmi ünnepekről is. Az ünnepélyek formáját, jellegét, felelőseit az óvodavezető rögzíti az éves munkatervben. Szem előtt tartjuk a szülők igényeit, minden csoportban az óvodapedagógusok ötletei, speciális képességei felhasználásával, kiaknázásával.

Célunk: Az ünnepek színvonalas megszervezése révén emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből. A gyermekek, szülők aktív bevonása az előkészületi tevékenységbe. Az ünnepek külső megnyilvánulásai, formái legyenek hangsúlyosak (esztétikus terem, környezet díszítés, alkalomnak megfelelő öltözködés). Óvoda-család kapcsolatának erősítése a hagyományok, ünnepek közösségfejlesztés erejével.

Óvodapedagógus feladatai:

- *Idősek világnapja* alkalmából a kis-középső–nagy csoportos gyerekek műsorral

köszöntik a község idős lakóit.

- **Óvodabál** egy jótékonyági rendezvény, ahol szülők és óvodai dolgozók közös szervezésével, lebonyolításával történik. A befolyt összeget az óvodásokra költjük. (játékok, berendezési tárgyak)
- **Mikuláskor** csoportonként a gyerekek verssel és dallal köszöntik a Mikulást.
- **Karácsonyi ünnepkör** alkalmával minden csoport a saját életkorának megfelelően ismerkedik az ünnepkörhöz tartozó hagyományokkal. (Advent, Családi nap)
- **Karácsonykor** minden csoport a szülőkkel közös ünnepel, karácsonyi dalokkal, versekkel. A kis-középső – nagycsoportos gyerekek műsorral köszöntik a község idős lakóit. A nagycsoportosok műsorral kedveskednek a Humán Szolgáltató dolgozóinak, valamint a Katolikus Templomban is szerepelnek betlehemes játékokkal.
- **Farsangkor** szülőkkel közösen ünnepelünk, csoportonkénti műsorok, jelmezbe öltözés és közös mulatozás.
- **Húsvét** alkalmával hagyományok átélése játékos formában, tojásfestés, locsolkodás, hangulati előkészítés az ünnepre.
- **Anyák napja** alkalmából csoportonként családi formában köszöntjük dallal, verssel az édesanyákat és nagymamákat. Kis – középső csoport köszönti községünk édesanyáit, nagymamáit, dédnagyanyáit a Nyugdíjas Klubban.
- **Gyermeknap** az óvodában szülőkkel közösen. Színes programok, vidám műsorok.
- **Ballagás, évváró** alkalmából a csoportok műsorral köszöntik a vendégeket. A nagycsoportosok verssel, dallal búcsúznak mindenkitől.
- **Kirándulás szülőkkel** közösen csoportonként.
- **Születés – névnapok** az ünnepeltet a csoport köszönti dallal, verssel.

9. GYERMEKVÉDELEM

Az óvodapedagógus alapvető feladatai közé tartozik a gyermekvédelmi preventív munka: a gyermek és környezetének megismerése, a gyermek fejlődését hátráltató tényezők feltárása, elősegíteni a családi környezetből adódó hátrányok csökkentését, mindent megtenni a gyermekek testi – lelki fejlődését gátló hatások megszüntetésére, az óvodavezető informálása, a családok életéről szerzett információk hivatali titokként való kezelése. A

mindennapi nevelőmunka során meg nem oldható problémák további kordinálása gyermekvédelmi felelős feladata, aki kapcsolatot tart a Nevelési Tanácsadóval, Gyermekjóléti Szolgálattal, Gyámhatósággal.

Célunk: A gyermek és környezetének alapos megismerésével, a gyermek fejlődését hátrányosan befolyásoló tényezők feltárása és azok megszüntetésének elősegítése Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Óvodapedagógus feladatai:

- Tiszteletben tartani azt, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, de feladatunknak tekintjük a gyermek jogainak mindenkor érvényesítését és védelmét.
- A HH és HHH gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről.

10. ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az **ellenőrzés célja:** az óvodában folyó pedagógiai gyakorlat segítése, fejlesztése, annak feltárása, hogy milyen mértékben közelítettük meg a pedagógiai programban kitűzött célokat és feladatokat. Az ellenőrzés segíti a pozitív tapasztalatok elterjedését. A hibák, hiányok okainak feltárása előmozdítja a nevelés hatékonyságát, fokozza a személyes felelősség érvényesülését és a kezdeményezőképeség kibontakozását nevelőtestületünkben. Úgy gondoljuk, hogy az ellenőrzés nem a „hibakeresés” helyszíne, hanem a segítő, fejlesztő szándék érvényesülése és ebben a nevelés eredményességének a javítása hatja át az érintetteket. Az ellenőrzés megerősíti pedagógusainkat abban, hogy kitartó és következetes munkával a kitűzött célokért érdemes küzdeni és útmutatót ad az esetleges hibák kijavításához. Mindehhez őszinte légkör és kellő tapintat szükséges.

Az ellenőrzés típusai és formái:

- Belső ellenőrzést az óvodavezető végzi. Az ellenőrzés irányultsága alapján

megkülönböztetünk megelőző, folyamatos, utólagos ellenőrzést. Megelőző ellenőrzés: mindenki megértette a feladatot, biztosítottak – e a feladat végrehajtásának feltételei. Folyamatos ellenőrzés: részfeladatok teljesítésének kontrollálása. Utólagos ellenőrzés: a teljesítmény mennyiségi és minőségi mutatói, kiinduló adatokat szolgáltat a következő céljaink kitűzéséhez és feladatok meghatározásához.

- Önértékelések: pedagógus, vezető, intézmény.
- Külső ellenőrzésre a fenntartói szervnek vezetői és azon képviselői jogosultak. Önkormányzati testületi ülésekre az óvodavezető beszámolót készít az óvoda munkájáról. Tanfelügyeleti ellenőrzés, minősítési eljárás során a pedagógusok külső megerősítést kapnak munkájukról.

A belső ellenőrzések során nyert tapasztalatok elemzése:

- Az óvodapedagógus önelemzésével kezdődik. Ez rendkívül jelentős, mivel a saját tevékenységének tudatossága, realitása nagymértékben befolyásolja az elemzés menetét. Másként kell reagálni, ha maga is látja a problémákat és azok megoldását, vagy mintha a hiányokat észre sem véve akar azokból erényeket faragni. Az óvodapedagógus maga keresi, hogyan tehetné eredményesebbé, színesebbé, hatékonyabbá tevékenységét.
- A vezető hangsúlyozza a pozitívumokat, negatívumokat is megemlítve, majd ha szükséges rámutat azokra az eljárásokra, amelyek hatékonyabbá tehetik a kollégánők munkáját.
- Megfigyelési tapasztalatokat, feljegyzést készít a vezető. Mindezt a kolléganőnek megmutatja és aláírás után dossziéba, kerül.

Az értékelés szembesít, számadást ad, visszajelzést jelent. Annak számbavételét, hogy intézményünk értékrendje szerint kitűzött cél és feladatok megvalósítása során, milyen eredményeket, hiányosságokat tapasztalunk az óvoda egész közösségét – benne az egyének teljesítményét – illetően. Az értékelés kiterjed a pedagógus, a csoportok, gyerekek, nem nevelői munkakörben dolgozók munkájára.

- A pedagógus értékelésének legfőbb alkalma az ellenőrzést követő elemzéskor

történik, tanfelügyeleti és minősítési eljárás során.

- A csoportok értékelésének kiemelkedő alkalmai a nevelőtestületi félévi és év végi értekezletek.
- A gyerekek értékelésének alkalma nevelési év vége.
- A nem nevelői munkakörben dolgozók félévente munkatársi értekezleten kapnak visszajelzést munkájukról.
- Az értékelés valamennyi formájánál módot és lehetőséget biztosítunk, hogy a jelenlévők elmondhassák gondolataikat, így azt érzik, hogy érdemes hozzászólni, mert ha reális igényt fejeznek ki meghallgatásra, találhatnak. A megfelelő értékelés ösztönzőleg hat a további munkára, nagyobb és felelősségteljesebb feladatok vállalására. Az értékelés mindig konkrét, fejlesztő hatású és demokratikus.

A gyermekek teljesítményének értékelése:

- Az értékelés szóbeli formája nap, mint nap jelen van munkánkban (dicséret, buzdítás, megerősítés, bírálat). A folyamatos visszajelzés azért szükséges a tevékenységek alkalmával, mert ez által a gyermekek fejlődését segítjük elő. A dicsérettel nő a gyermekek önbizalma, ezáltal serkentjük és magabiztosabbá tesszük a gyermekeket a további feladat megoldásra. Az esetleges kudarc lehet, hogy serkentőleg hat vagy közömbösen reagál rá. Minden értékelési formánál olyan módszerek alkalmazásra törekszünk, amely elősegíti a gyermekek ön-és társas értékelési képességének kialakulását.
- A gyermeki személyiség fejlődésének nyomon követése: „Egyéni fejlődési naplóba” rögzítjük a gyermekek fejlődését, lemaradását. A módszer elsősorban megfigyelés, vezetése rendszeres és folyamatos. (év eleje, év vége) Láttatja munkánk eredményét, az esetleges hibákat, hiányosságokat. Felelősséget érzünk minden gyermek, minden területen történő fejlődéséért.
- Egyéni fejlődési napló elemei: Adatok a gyermekről, Családlátogatás tapasztalatai, Képességek: testi, szociális, értelmi, Tevékenységek: játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, munka jellegű tevékenységek, tevékenységekben megvalósuló tanulás.
- Feljegyzés a gyermek fejlettségéről, fejlesztési területek

- DIFER mérés: A mérést 4 éves kortól csináljuk évente két alkalommal elsősorban a HHH gyermekeknél. A többi gyermeknél az óvónő döntése, hogy elvégzi –e a vizsgálatot másodszor is A nagycsoportban, szeptemberben és márciusban is elvégezzük a vizsgálatot iskolaérettségi felmérés szempontjából. A mérés eredményei egyértelműen megmutatja, hogy milyen szinten áll a gyermek és milyen alapkészségeket kell fejlesztenünk. Útmutatót ad nekünk, hogy az óvoda iskola átmenet minél zökkenő mentesebben történjen meg. A mérés eredményére épülő tudatos pedagógiai munkának célja a meglévő hiányosságok leküzdése, a sikeresebb iskolakezdés.
- Egyéni fejlesztési terv. A gyermekek fejlettségére vonatkozó eredmények alapján egyéni fejlesztési tervet készítünk a gyermek egyéni gondozásához (tehetséggondozás, hátránykompenzáció). A gyermek kedvelt tevékenységét, érdeklődését figyelembe véve a gyermek fejlődését segítő feladatsort állítunk össze.

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata

Óvodánk nevelői közössége a dokumentumot a vonatkozó jogszabályi előírások alapján módosította. A módosítások bevezetése év hónap napjától történik felmenő rendszerben.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala: a dokumentumot az intézményvezetői irodában lehet elolvasni, valamint megtekinthető az óvoda honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

Szülői szervezet jóváhagyó nyilatkozat

A *pedagógiai programot/módosítását* a szülői szervezet (közösség)..... év.....hó napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szülői szervezet (közösség) véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: év hónap nap

.....
szülői szervezet (közösség) képviselője

A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék

A *pedagógiai programot/módosítását* az intézmény nevelőtestülete év hó napján tartott értekezletén elfogadta.

Kelt:, év hónap nap

.....

hitelesítő nevelőtestületi tag

P.H.

.....

hitelesítő nevelőtestületi tag

A pedagógiai programot jóváhagyom.

Kelt:, év hónap nap

.....

intézményvezető

P. H.

Fenntartói és működtetői jóváhagyó nyilatkozat

Aláírással tanúsítom, hogy a fenntartó döntésre jogosult *szerve/vezetője* a pedagógiai program fenti rendelkezéseivel egyetért, azokat jóváhagyja.

Kelt:, év hónap nap

.....

fenntartó képviselője